

Avantgardne smeri 20. st (1910-30)

Dadaizem • anarhizem • tehnizacija

Kubizem • 1907 • slikarstvo • ločila, sintaksa, tok zavesti Furizem • likovno

Futurizem • ITA • Nietzsche • Marinetti • fašizem • RUS • rev. f. • Majakovski

Nadrealizem • 1918 FRA • Apollinaire • Breton • vojna, podzavest

Ekspressionizem • notranje • program • etos • 1910 -20 • Georg Kaiser & Traki • objekt:subjekt • rob, prenova, razpadanje • kaotičnost • notr. prelomi človeka • rešitev • kršč. mistika, kozm. panteizem, reš. družb. vpr. • motivi • abstrakten, statičen slog • nominalni • LIRIKA • prosti verz • krik verz • barvne besede • PRIP. & DRAM • vizionarnost, baročna poet., abstr., grot.

S. Kosovel • 1904 Sež. - 1926 Tom. • krivica, melanh., radož. • mešč. / prolet. • Zlati čoln • 3 faze • IMPRES. • Kras, smrt, mati • Balada, Bori, Slutnja, Predsmrtnica • EXPRES. • svet, kozmos, krivice, neskladnosti • Razočaranje, Vozil sem se (3. kit), O, saj ni smrti, Ostri ritmi, Ekstaza smrti, Tragedija na oceanu (9 pesmi) • KONSTRUKT. • dinamika • angažirana, rev., disharmonija, zmeda • Integrali 1925, 67 • Pesem št. X • podgana, onomatopoiija, človek, Bog • Sferično zrcalo • povečano, močvirje, Heine, nacio., star., krizantemi, grob, zlati čoln • Kons. 5 • mont

Anton Vodnik • 1901 Podutik - 1965 LJ • ZG • Žalostne roke 22, Vigilije 23 - religiozni exp.

• lepota, katoliško - panteistična, harmonija • Skozi vrtove, Srebrni rog, Zlati krog, Glas tišine, Sončni mlini • Samota, blestenje je.. • pozitivno, uglašenost, razglasje, ritmičnost, milina, vizionarnost, proste rime

Božo Vodušek • 1905 -1978 LJ • odv., NOB • Traki, katol. 1938 nasp. exp. • razum, stvarnost, treznost • Odčarani sveti 39 • Zapuščeni klavir • sonet

Miran Jarc • 1900 Čnom. -42 Roška fronta • svobodomiseln, relig., ostrina • pes. zb.: Človek in noč, Novembrske pesmi, Lirika • Proza: Črni čarodeji, Novo mesto • dram.: Ognjeni zmaj, Vergerij • Modre dalje - Človek in noč • tridelna • 1 - odtujenost, 2- čustvo/razum, 3 - kozm. tesnoba & radoživ.

I. Pregelj • 1883 Sv. Luc.-60LJ • gimGor, bog., slav, zg- Dun, profesor • katol. nasprotja tel. & duha - barok • dez. o Rogeriju • nacionalizem • Tolminci 27, Štefan Golja in njegovi, Bogorec Jernej, Plebanus Joannes, Matkova Tina • dra.: Azazel, V Emavsu, Komposteljski romarji • USMERITEV • mod/exp. abs, viz • Matkova Tina 1921 • Tolminci • kolektivna & osebna drama • eros, Janez Gradnik, Pesem • SLOG • bal. dramatičen, viz, ritm., paral, inv, predlogi, stop • Vse je eno! • dopolnjevanje

S. Grum • 1901 Šma-49Zag • med, psihoanal, Dun, umobolnica • mestni človek • mamila, kritiki, samomor • Pierrot in Pierrette, Trudni zastorij, Upornik, Zločin v predmestju, Podgane, Mansarda • Dogodek 30 • Hana, Prelih, korak, Tarbula & Afra, Elza, Teobald, Prestopil, Gapit, Hiklot, slikar • mehanizmi, fragmenti

Socialni realizem 1930 • tradicija, stvarnost, socialna plat, določeno, tirnice, boj • SLO/RUS • junaki/delavci • mešč., nacio. vpr. narečje • Prež - Kor, Kosm & Bevk - prim, Kra-prek, Ing-slgor, Potrč -haloške, Juš & Ferdo Kozak-LJ • rom., nov, pov, dra: zg., družkrit, mešč, kmeč. igre, lirika • Kreft, Potrč

L. Kuhar • 1893 Kotlje -50MB • revni • 09 Domači prij. - Zofka • ZDA, Dun, atentat, soška, ITA, ravenska žel., Pariz, Matthausen 45, Solzice 49 • Motivi: 1.s.v., mladost, kor. pleb. • mali človek • kolektivni roman • Jamnica, Požganica, Doberdob • Samorastniki • Jirs in Bavh, Pot na klop, Odpustki, prvi spopad, Vodnjak, Boj na pož, Ljubezen na odru, Samorastniki • surovost, ženska (Meta, Dihurka, Radmanca • Boj na požiralniku • simbol •

teme: čl & družba, odnosi, lastn. odnosi • motivi: otroci, kazni, strasti, smrt • groteskno • metonomije, poosebitve, požival, natur, pretirav, nasprotja, narečni izrazi

M. Kranjec • 1908 Velika Poljana -83LJ • kmet, zemlja, Prekmurje, MAD, slav • Smehljaj 30 -1. nov • novele: Sreča na vasi, Majhne so te vasi, Imel sem jih rad, Tri novele (Režonja na svojem), Tihožitja in pejsaži • romani: Strici so mi povedali, Povest o dobrih ljudeh, Maldost v močvirju, Kapitanovi, Prostor na soncu, Os življenja, Pesem cest • ZNAČ.: mali človek, zemlja, Prekmurje, lirizacija, meditacije, melanholija, drobci & vel. pokr. prostor • počasen, speven ritem stavkov, narečnost • Režonja na svojem • agrarna ref., vera v dobroto malih ljudi • JEZ & SLOG ZNAČ • ni napetosti, brez ostrih prehodov, monolog, daljši komentar, pasivnost junakov(Prež)

C. Kosmač • 1910 Slap ob Idrijci-80LJ • rev - zapor, Gosenaica, nadz, LJ, lit, NOB • Sreča in kruh 1946 • Očka Orel - Na svoji zemlji 48, povest • 56 Balada o trobenti in oblaku • 59 Tantadruj • mali čl., čudak, nacio, ITA • asociativna pripoved • Tantadruj • motiv smrti & nenormalnosti • norci: Tant, Rusepatacis, Enaka palica, Mati Žakaj, Božorno boserna, Peregrin (dobrotnik) • kmetje, trg, krčmar • župnik, bratje • resnica skozi usta norčkov, hlad • OBLIKOVNA PODOBA • UVOD - 1os.ed., zgodba, prebudila, Luka, Resurrecturis • JEDRO - 3.os., iskanje smrti, zaplet: ni prava, vrh: grob, razidejo • EPILOG-1.os, prisp. bod. sveta • kronološko/ asociativno • vsevedni prip.

M. Klopčič • 1905 FRA-84LJ • delavec, rev, zaprt, policija/kritiki • Plamteči okovi 24, Preproste pesmi 34, enodejanka Mati • prevajalec • Drejčnik Andrej

T. Seliškar • Pretrgana popisnica • težak soc. plož., soc. pesmi, OF, rudar v Trb, novinar • smrt otroka zaradi pomanjkanja

I. Gruden • soc. plož., pesnik • Perice na Savi / narava • stvarno/sanje • soha!

Slovstvo NOB • 1941-45 • ileg. v glasilih OF, Slo poročevalec, Kričač • soc. realizem • povezanost posameznika • optimizem • Župančič, Kajuh, Vipotnik, Golja, Kocbek, Balantič, Miantti, Menart

K. D. Kajuh • 1922 Šoš-44 nad Belimi vodami • NOB, ljubezen, hrepenenje, sreča • Slovenska pesem • Bosa pojdiva, dekle, obsorej • čutna, ljubezen/smrt, optim

E. Kocbek • 1904 Sv. jurij-81LJ • pesnik, pis, esejist, prev • teol, romanistika, prof. FRA, delal izven SLO, BEO, NOB, kršč. soc. • zbirka Strah in pogum • zaprt, resnica, iskren • Zemlja, Groza, Poročilo • sod. exist. proza FRA • spomini & dnevniki Tovarišija & Listina - razmišljanja • Tovarišija • spremembe, vojna, človek • Črna orhideja • moč politike in zg. • novele: Temna stran meseca, Blažena krivda, Ogenj • konflikt osebna /zg resnica

Matej Bor - Vladimir Pavšič • 1913 Gorica - 93 Rad • lir, darm, proza, epigr • zg, Slov - Veneti • pes. zb.: Previharimo viharje, Pesmi, Bršljan nad jezom, Sled naših senc, Podoknice tišini • romana: Daljave, Odloženi • drama Raztrganci • soc. real., balade, ljub, smrt • Srečanje • Nina, lir razpol, eps dog, dram pogovor z lobanjo • pesem igra • spomin na partiz., zg. igra, tragično, osvobaja, sprjaznjenje, sodelovanje

France Balantič • 1921 Kamnik -43 Grahovo • najsonetist, pesnik • Kremžar • slav, 41 vojna, zavetje, ITA 42 Gonars - Gonarski soneti, 14. div • 44 V ognju groza plapolam • Muževna steblika • MOTIVNI KROGI • tot vizija smrti (Zasuta usta, Nekoč bo lepo, Poljubi z rjavimi očmi moj Bog) • erotične pesmi, prisotnost smrti, strast (Umirajoča sla, Jaz sem smrti pijan) • religiozna pesem, zaupljiv odnos (Prošnja za besede - za odrešitev, sonet Tkanina revna sem - vdanost Bogu, trpljenje, očič • občutki krivde do zemlje, rodu in odnos do doma (sonet Doma, hudomuš, trag ideja, preklet borni rod, Pot brez konca)